

Sygn. akt II Cz 614/13

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Dorota Gamrat-Kubeczak

Sędziowie: SSO Violetta Osińska (spr.)

SSO Sławomir Krajewski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 6 września 2013 r. w S.

sprawy z powództwa (...) Spółdzielni (...) w C.

przeciwko Z. U.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki

na postanowienie Sądu Rejonowego w Myśliborzu VI Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w C. z dnia 12 listopada 2012 r., sygn. akt VI Nc 15/13 (poprzednio I Nc 505/12)

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie.

Sygn. akt II Cz 614/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 12 listopada 2012 r. sygn. akt VI Nc 15/13 (poprzednio I Nc 505/12) Sąd Rejonowy w Myśliborzu VI Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w C. stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę właściwemu miejscowo i rzeczowo Sądowi Rejonowemu w Częstochowie.

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie Sąd powołując art. 200 § 1 k.p.c. wskazał, iż powódka (...) Spółdzielnia (...) w C. wniosła o zasądzenie od pozwanego Z. U. kwoty 16.926,03 zł wraz z ustawowymi odsetkami tytułem zwrotu świadczenia nienależnego. Sąd mając na uwadze przepis art. 1 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (t.j. Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.) zaznaczył, iż w uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, iż strony pozostawały w kontaktach handlowych, w których pozwany Z. U. dostarczał powódce towary tekstylne w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej pod firmą (...). Sąd stwierdził, iż z uzasadnienia pozwu oraz danych umieszczonych na fakturach wynika, że zarówno powódka, jak i pozwany są przedsiębiorcami, a zainicjowany przez powódkę spór dotyczy świadczenia ze stosunku cywilnego w zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej. To z kolei oznacza to, że rozpoznawana sprawa ma charakter sprawy gospodarczej w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz. U. z 1989 r., Nr 33, poz.175 ze zm.). Nadto zgodnie z dyspozycją art. 27 § 1 k.p.c. powództwo wytacza się przed sąd pierwszej instancji, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania. Sąd wskazał, że z pozwu i dołączonych do niego dokumentów

wynika, iż miejscem zamieszkania pozwanego Z. U. jest C. położona w obszarze właściwości Sądu Rejonowego w Częstochowie, któremu powierzono również rozpoznawanie spraw gospodarczych. Zdaniem Sądu w sprawie nie występuje żadna okoliczność uzasadniająca zastosowanie przepisów o właściwości wyłącznej innego Sądu. Brak jest również podstaw do przyjęcia właściwości przemiennej, w szczególności nie zachodzi tutaj przypadek, o którym mowa w art. 33 k.p.c. bowiem z przedłożonych dokumentów nie wynika by oddział czy też zakład główny pozwanego jako przedsiębiorcy, znajdował się w obszarze właściwości Sądu Rejonowego w Choszczynie. W tej sytuacji Sąd uznał, iż właściwym do rozpoznania niniejszej sprawy jest Sąd Rejonowy w Częstochowie jako sąd właściwości ogólnej według miejsca zamieszkania pozwanego. Sąd mając na uwadze przepis art. 202 k.p.c., art. 1 ustawy o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych, art. 27 § 1 k.p.c. stwierdził, iż w rozpoznawanej sprawie sądem właściwym miejscowo i rzeczowo jest Sąd Rejonowy w Częstochowie, w którym utworzono VIII Wydział Gospodarczy.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyła strona powodowa, zaskarżając je w całości. Skarżąca orzeczeniu temu zarzuciła:

1) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę skarżonego orzeczenia, polegający na bezpodstawnym przyjęciu, że sprawa ma charakter sprawy gospodarczej, podczas gdy oczywistym być musi - a wynika to z uzasadnienia pozwu - iż spór nie dotyczy stosunku cywilnego w zakresie prowadzonej przez strony działalności gospodarczej, zaś jego przedmiotem jest roszczenie powstałe jedynie przy okazji stosunków gospodarczych między stronami;

2) naruszenia prawa procesowego:

-art. 202 k.p.c. przez niewłaściwe jego zastosowanie wynikające z podjęcia badania swej niewłaściwości przed doręczeniem pozwu pozwanemu, a tym samym bez zarzutu pozwanego zgłoszonego przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy;

-art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz.U. z 1989 r. Nr 33, poz. 175 z późn. zm.) przez bezzasadne przyjęcie, iż rzeczony przepis znajdować może zastosowanie przy rozpoznawaniu sprawy niniejszej, przy braku przesłanek do jego stosowania przy rozpoznawaniu niniejszego sporu.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Skarżąca podniosła, iż przedmiotem sporu jest żądanie z tytułu nienależnego świadczenia powstałego w efekcie mylnego księgowania i zdaniem skarżącej nie sposób uznać, że roszczenie to może mieć charakter gospodarczy i to niezależnie od faktu, że obie strony są przedsiębiorcami. Powódka stwierdziła, że konsekwencją podnoszonej wadliwości ustaleń faktycznych stanowiących podstawę orzeczenia jest naruszenie przepisu procedury w postaci art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych. Skarżąca wskazała, że obraza przepisu art. 202 kpc. wynika z przedwczesności podjęcia przez Sąd badania swej niewłaściwości i zaznaczyła, że przywoływany przepis w zdaniu 2 wprost stanowi, iż Sąd nie bada tej niewłaściwości również przed doręczeniem pozwu. W ocenie skarżącej Sąd też wadliwie przyjmuje, iż zakres stosowania przepisu art. 202 k.p.c. ograniczony jest do sytuacji, w których strony zawarły umowę prorogacyjną. Przepis ten stanowi wszak o braniu pod rozwagę na zarzut pozwanego „niewłaściwości” dającej się usunąć (potencjalnie) za pomocą umowy, nie zaś o „właściwości” wynikającej z umowy - jak to przyjmuje u podstaw swojego rozumowania Sąd Rejonowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powódki skutkowało rozstrzygnięciem o charakterze reformatoryjnym.

Ustosunkowując się do zażalenia należy wskazać, iż zgodnie z treścią art. 200 § 1 k.p.c. sąd, który stwierdzi swą niewłaściwość, przekaże sprawę sądowi właściwemu. Postanowienie sądu może zapaść na posiedzeniu niejawnym. Przepis art. 202 stanowi zaś, iż niewłaściwość sądu dającą się usunąć za pomocą umowy stron sąd bierze pod rozwagę tylko na zarzut pozwanego, zgłoszony i należycie uzasadniony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. Sąd nie bada z urzędu tej niewłaściwości również przed doręczeniem pozwu. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej,

okoliczności, które uzasadniają odrzucenie pozwu, jak również niewłaściwy tryb postępowania, brak należytego umocowania pełnomocnika, brak zdolności procesowej pozwanego, brak w składzie jego organów lub niedziałanie jego przedstawiciela ustawowego sąd bierze pod rozwagę z urzędu w każdym stanie sprawy. Przepis art. 200 § 1 k.p.c. dotyczy zarówno niewłaściwości rzeczowej, jak i miejscowej przy czym zgodnie z art. 202 k.p.c. dotyczy on wyłącznie stwierdzenia z urzędu niewłaściwości nieusuwalnej. W tym miejscu warto zwrócić także uwagę na pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 15 stycznia 1974 r. (sygn. akt I CZ 5/74, LEX nr 7381) zgodnie, z którym w świetle art. 202 k.p.c. niewłaściwość miejscową, jeżeli nie jest ona wynikiem właściwości wyłącznej innego sądu, sąd bierze pod uwagę tylko na zarzut pozwanego, zgłoszony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. Ponadto w postanowieniu z dnia 26 sierpnia 1998 r. (sygn. akt II CZ 74/98, OSNC 1999/2/36, Wokanda 1998/12/8, Biul. SN 1998/12/12, M. Prawn. 1999/10/22, M. Prawn. 1999/2/30) Sąd Najwyższy stwierdził, iż zakwalifikowanie do rozpoznania przez sąd gospodarczy sprawy o zapłatę, która powinna być rozpoznawana w wydziale cywilnym tego sądu, nie jest uchybieniem procesowym dotyczącym trybu postępowania, na które sąd powinien zwrócić uwagę z urzędu. Jest to uchybienie brane pod uwagę na zarzut zgłoszony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy (art. 202 k.p.c.).

Mając powyższe uwagi na względzie Sąd Okręgowy zaznacza, iż w rozpatrywanej sprawie odpis pozwu nie został jeszcze pozwanemu doręczony. Jednocześnie zdaniem Sądu Okręgowego w aktualnych okolicznościach tej sprawy nie sposób przyjąć, aby zaistniała nieusuwalna niewłaściwość Sądu. W związku z tym nie było podstaw do stwierdzenia z urzędu przez Sąd Rejonowy swej niewłaściwości. Zatem należało zweryfikować zaskarżone postanowienie.

W świetle powyższych rozważań Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji postanowienia.